

Oponentský posudek na rigorózní práci Lenky Pastýříkové
Vizualizace hudby v českém meziválečném výtvarném umění

Lenka Pastýříková si vybrala téma mimořádně zajímavé a zároveň z metodologického hlediska obtížné. Zkoumání vztahů mezi hudbou a výtvarným umění vyžaduje kritickou obezřetnost, aby interpret nepodleh vágním metaforám, jimiž je zejména dobová, ale občas i současná literatura prostoupena. Hned úvodem bych chtěla zdůraznit, že Lenka Pastýříková se v této složité situaci výborně zorientovala a svůj úkol zvládla se skutečným kritickým nadhledem.

Celá práce je velmi dobře rozvržena. Autorka záměrně ponechává stranou hudební náměty, alegorie a symboly ve figurativní tvorbě, aby se mohla plně soustředit na určité projevy abstraktního umění, v jejichž struktuře lze nacházet souvislosti s hudebními principy.

Postupně se zabývá všemi výraznými osobnostmi české meziválečné kultury, které se těmto otázkám věnovaly. Vhodné uvedení do probíraného tématu představuje zhodnocení různých interpretací a dezinterpretací metaforických odkazů k hudbě v díle a úvahách Františka Kupky. Poté se autorka zaměřuje na obrazy a teoretické práce architekta Arnošta Hoška, „zapomenutého synestetika“, který spolupracoval s pařížskou skupinou Les artistes musicalistes, ale v českém prostředí se příznivého ohlasu nedočkal. Na rozdíl od Hoška, kritizovaného pro konzervativní secesní ornamentální styl, patřili Miroslav Ponc a Zdeněk Pešánek k avantgardnímu hnutí; přesto z důvodů, které autorka podrobně analyzuje, zůstali stranou zájmu hlavního teoretika Devětsilu Karla Teigehe a patřičného místa se jim dostalo teprve se značným časovým odstupem na domácích i zahraničních retrospektivách Devětsilu a české meziválečné avantgardy. Pozoruhodnou kapitolu tvoří také pojednání o experimentální spolupráci skladatele a klavíristy Ervína Schulhoffa s výtvarnými umělci. Individuální přístupy jednotlivých osobností autorka konfrontuje s poetickou koncepcí optofonetiky a s novými možnostmi syntézy různých druhů umění v avantgardním pojetí divadla a filmu.

Lenka Pastýříková ve své práci zaslouženě probrala spojitosti s německým a francouzským prostředím a do textu také vhodně zapojila historické exkursy. Prokázala detailní znalost pramenů i odborné literatury a zároveň schopnost zpracovat dostupné materiály originálním způsobem, jímž obohatila současné poznání českého meziválečného umění. Její rigorózní práce si zaslouží nejlepší hodnocení.

Lenka Bydžovská